

6. Серпенінова, Ю.; Побожій, А. Податкова оптимізація зовнішньо-економічної діяльності. *Фінансовий простір* 2021. С116-125.

УДК 338

Мацука В.М., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і фінансів Маріупольського державного
університету

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ СТРАТЕГІЇ

Розглянемо фінансові показники, що в певній мірі служать оцінкою результатів реалізації стратегії підприємства.

Фінансові показники є інструментами фінансового аналізу. Вони важливі для прояснення існуючих тенденцій економічного розвитку підприємства. Ці показники представляються переважно у вигляді коефіцієнтів.

Можна виділити декілька найважливіших груп фінансових показників, або коефіцієнтів, які дозволяють отримати чітку картину фінансової життєздатності підприємства і здійснити відповідні корегуючі дії в хід реалізації стратегії:

- ✓ рентабельність продаж і капіталовкладень);
- ✓ ефективність управління;
- ✓ ділова активність;
- ✓ ліквідність;
- ✓ фінансова залежність.

Ці групи коефіцієнтів можуть використовуватися менеджерами, власниками, інвесторами, кредиторами, фінансовими консультантами тощо. Важливо відзначити, що коефіцієнти повинні розглядатися не ізольовано, а спільно з іншими інструментами фінансового управління, з якими можна ознайомитися в фінансовому менеджменті.

Розглянемо названі показники детальніше (табл. 1).

Таблиця 1.

Фінансові показники оцінки стратегії підприємства

Групи показників	Показники
Коефіцієнти рентабельності	Показники рентабельності продаж Коефіцієнт валового прибутку Коефіцієнт операційного прибутку Коефіцієнт прибутку до сплати податків Коефіцієнт прибутку після сплати податків
	Показники рентабельності інвестицій Коефіцієнт прибутку на капітал Прибуток на акціонерний капітал Прибуток на загальну суму активів Оборотність чистих активів
Коефіцієнти ефективності управління	Період оборотності запасів (в днях) Період погашення дебіторської заборгованості (в днях)

Коефіцієнти ділової активності	Коефіцієнт оборотності запасів Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
Коефіцієнти ліквідності	Коефіцієнт поточної ліквідності Коефіцієнт абсолютної платоспроможності Коефіцієнт терміну ліквідності
Коефіцієнти фінансової залежності	Коефіцієнт загальної заборгованості (залежності) Коефіцієнт банківської заборгованості Коефіцієнт довгострокової заборгованості Коефіцієнт покриття процента Коефіцієнт фінансової залежності Коефіцієнт автономії

Джерело: складено автором за даними [1, с. 117-123].

Таким чином, утримання високого рівня прибутковості стратегій забезпечується належною оцінкою.

Оцінка й контроль здійснення стратегії є логічно завершальним етапом, реалізації у стратегічному плануванні. Цей процес забезпечує стійкий зворотний взаємозв'язок між процесом досягнення цілей і власне цілями, що стоять перед підприємством.

Якщо стратегія відповідає цілям підприємства, то в подальшому її оцінка проводиться за наступними напрямками.

Відповідність обраної стратегії вимогам оточення. Перевіряється те, як стратегія пов'язана з вимогами основних суб'єктів оточення, враховані фактори кон'юнктури ринку та динаміки розвитку життєвого циклу продукту (послуги), чи сприяє виконання стратегії появи нових конкурентних переваг тощо.

Відповідність обраної стратегії потенціалу й можливостям підприємства. У даному випадку оцінюється наскільки обрана стратегія взаємопов'язана з іншими стратегіями; відповідає стратегії можливостям персоналу; дає змогу існуючим структурам успішно реалізувати стратегію; відповідає програмам реалізації стратегії в часі тощо.

Відношення до ризику, закладеного у стратегії. Оцінка виправданості ризику проводиться за такими напрямками:

- 1) чи реалістичні передумови, які покладені в основу вибору стратегії підприємства;
- 2) які негативні наслідки для підприємства можливі при провалі стратегії;
- 3) чи виправдовує позитивний результат можливий ризик втрат від провалу в здійсненні стратегії.

Існує ряд критеріїв, які застосовуються в процесі оцінки стратегії (табл. 2.).

Таблиця 2.

Якісні критерії оцінки стратегії

Критерії	Показники
Якісні	Здатність залучити висококваліфікованих

	менеджерів Зниження кількості небезпек Розширення обсягу послуг клієнтам Використання можливостей Поглиблення знання ринку
--	--

Джерело: [2;3].

При визначенні показників та оцінки стратегії виникають різні проблеми. Серйозною проблемою є точність оцінок. Керівники мають можливість підправити дані і звіти так, щоб поліпшити результати роботи. Для того, щоб оцінка процесу стратегічного планування була об'єктивною, слід використовувати стандартизовані критерії.

Література:

1. Саєнко М. Г. Стратегічне управління підприємством: лекції. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/488/1/%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%BC.pdf> (дата звернення: 03.11.2022).

2. Основы менеджмента: учебное пособие / М. В. Цыпленкова, И. В. Моисеенко, Н. В. Гуремина, Ю. А. Бондарь. М.: Издательский дом «Академия Естествознания», 2013. 130 с.

3. Рурка Г. І. Впровадження та використання збалансованої системи показників на українських підприємствах. Міжнародна економічна політика. 2012. Спец. вип. Ч. 2. - С. 333–338. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/14715525.pdf> (дата звернення: 03.11.2022).

УДК 336.1

Суздальсва О.С.,

кандидат наук з державного управління,

доцент, доцент кафедри менеджменту та фінансів

ОСОБИСТІ ФІНАНСИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СИНЕРГЕТИКИ

Розгляд теорії особистих фінансів в контексті парадигм синергетики дозволило встановити наступне. Сутність особистих фінансів в парадигмах синергетики на даному етапі осмислення власне концепції розкривається тільки із застосуванням міждисциплінарного підходу, розвиток якого вимагає спільних зусиль представників різних наукових дисциплін. Дотримуючись логіки Г. Хакена [9] і проектуючи застосування його аргументації до обґрунтування терміну синергетики на соціономічні процеси, зазначимо, що теорія особистих фінансів логічно відповідає законам першої парадигми синергетики – парадигмі дисипативних структур. Кожна існуюча і нова підсистема за участю тримачів (власників) особистих фінансів формує передумови для виникнення нових властивостей у складній (в нашому випадку фінансовій) системі, якими кожна із підсистем не володіє (на кшталт громадським продуктивним силам праці К.